

Tommi Kotonen

Äärioikeisto Suomessa kylmän sodan päättyessä

 KANSALLINEN RADIKAALIPUOLUE JA
 ANGLOAMERIKKALAISET VAIKUTTEET

Suomalainen äärioikeisto oli 1990-luvun alussa suunnanmuutoksen edessä. Kommunismi oli ollut keskeinen vihollinen ja uhka edelliset 70 vuotta, mutta Neuvostoliiton romahduksen myötä tuo uhkakuva menetti merkitystään. Tässä artikkelissa kuvataan tuolloista äärioikeiston uuden suunnan etsintää ja uusien viholliskuvien muodostamista yhden keskeisen toimijan, Kansallisen radikaalipuolueen näkökulmasta. Samalla arvioidaan viholliskuvia rakentavia aineksia ja retoriikkaa, sekä angloamerikkalaisia vaikutteita ja salaliittoteorioita, joille äärioikeiston uudelleen suuntautuminen rakentui.

1. Elokuuta 1993. Tänäpä on ollut Köyden Päivä – julma ja verinen päivä, mutta väistämätön. Tänäpä, ensimmäistä kertaa viikkoihin, on hiljaista ja täysin rauhallista kaikkialla eteläisessä Kaliforniassa. Mutta yöt täyttyvät hiljaisista kauhuista; kautta tämän laajan kaupunkialueen kymmenistä tuhansista lyhtypylväistä, sähkötolpista ja puista roikkuu kammottavia hahmoja. [...] Yhdestä ylikulkusillasta roikkumassa vain noin mailin verran täältä on noin kolmenkymmenen ryhmä, jokaisella samanlainen kyltti kaulan ympärillä, johon on painettu sanat ”Minä petin rotuni”

Tutkijatohtori **Tommi Kotonen** työskentelee tutkijana valtio-opin oppiaineessa Jyväskylän yliopistossa. Sähköposti: tommi.kotonen@juu.fi.

Näin alkaa angloamerikkalaisissa äärioikeistopiireissä kulttuurimainetta saavuttaneen William Piercen *Turner Diaries* -teoksen viimeinen kapale, joka kuvaa tulevaisuuden rotusotaa. Vuonna 1978 ilmestynyt teos on sittemmin kulkenut muun muassa Oklahoman vuoden 1995 pommiiskun tekijän ja Lontoossa vuonna 1999 kauhua kylväneen naulapommittajan taskuissa. Suomessa äärioikeistolaisten suosima yhtye Sniper saattoi neljännesvuosisata myöhemmin laulaa, miten Suomen kansa hymyilee, kun ”hirttoköysi tiukkenee”, ilta tummenee ”klaanimiehen yöksi” ja ”köyden päivä odottaa”. ”Köyden päivästä” on haaveillut myös muun muassa *Sarastus*-lehdessä vaikuttava Kai Murros. Amerikkalainen rotusodan kuvasto on omaksuttu osaksi suomalaistakin äärioikeistokulttuuria.¹

Suhteessa kansainväliseen äärioikeistokenttään suomalainen liikehdintä oli retoriikaltaan pitkälti kotoperäistä aina kylmän sodan päättymiseen asti. Äärioikeistopuhetta oli leimannut sen syntyjuurista asti yksi selkeä viholliskuva ylitse muiden: Neuvostoliitto sekä sen edustama kommunismi ulkoisena ja sisäisenä vihollisena. Vaikka suhtautuminen kommunisteihin ja itänaapurisiin sai ajoittain avoimen rodullisiakin piirteitä, ja asennoituminen voidaan nähdä yleisestikin rodullistamisena, rotuopeille ei varsinkaan niiden kansallissosialistisessa muodossaan ollut Suomessa juuri tilausta². Suomalainen äärioikeisto ”löysi” tieteellisemmin perustellut rotu-

1. William Pierce, *Turner Diaries*. Barricade Books 1996. Julkaistu alkujaan *Attack!*-lehdessä vuonna 1974 salanimellä Andrew MacDonald; Sniper, Monikulttuurisuuden lieveilmiölaulu. Albumilla *Sotaa!* Pogrom 2003; Benjamin Raymond, *Vastarintaliike!*, <https://web.archive.org/web/20160401082139/http://national-action.info/2015/03/09/vastarintaliike/> (22.8.16).

2. Saksalaisesta propagandasta poiketen edes sotavuosina ei yleensä puhuttu suoraan venäläisten rodullisesta alemmuudesta. Ks. Heikki Luostarinen, *Perivihollinen. Suomen oikeistolehdistön Neuvostoliittoa koskeva viholliskuva sodassa 1941–1944: tausta ja sisältö*. Vastapaino 1996, 417, 442.

opit laajemmassa mitassa vasta, kun uusille vihollisille alkoi olla tarvetta kommunismin vaikutusvallan vähennyttä 1980-luvun myötä, kehityksen saaden lopullisen sinettinsä Neuvostoliitonkin painuessa 1990-luvun alussa historiaan³.

Uudenlaisen näkemyksen etsintä korostui erityisesti ”rodullista nationalismia” ajaneen Kansallisen Radikaalipuolueen vuoden 1991 ohjelmassa, jossa puolue esitti haluavansa ”uuden moraalien, terveen ja luonnollisen, syrjäyttävän valheellisen ja itsetuhoisan egalitaristis-humaanisen moraalijajattelun, kuten myös nykypäivän materialistisen moraalittomuuden”⁴. Retorista käännettä voi tietystä näkökulmasta pitää suhteellisenä. Puolueen edustama antiliberalismi esimerkiksi on kuulunut oikeastaan aina äärioikeistolaisen ajattelun keskeisiin teemoihin. Suomalaisessa kontekstissa antiliberalismi sai kuitenkin aivan uudenlaista merkitystä 1990-luvulle tultaessa, ja se myös korostui retoriikassa uudella tavalla ja uudella painolla.

Salaliiton jäljillä – aineistot ja käsitteet

Tarkastelen tässä artikkelissa uuden äärioikeistolaisen retoriikan ja kulttuurin syntyä 1990-luvun alkuvuosina analysoiden temaattisesti ja lähdekriittisesti sitä aineistoa, jonka perustalle keskeisimmät uudet teesit rakennettiin. Kysyn millaisista aineksista argumentaatio ja sitä tukevat teoriat muodostuivat. Mikä oli keskeisten käsitteiden genealogia, millaiselle maailmankuvulle retoriikka perustui, ja millaisia työkaluja amerikkalainen retoriikka antoi kansallismielisille toimijoille uuden moraalien etsinnässä? Niin sanotut salaliittoteoriat ovat keskeisen huomion kohteena niiden ollessa yksi oleellinen elementti ideologian konstruoinnissa.

Artikkelin keskiössä on Kansallinen radikaalipuolue (KRP), jonka lehdet *Uusi Suunta*, *Kansallinen Suunta* sekä *Kansakunta* muodostavat tutki-

musaineiston ydinosa. Tarkastelen puolueen toimintaa suppeammin myös muun aineiston, kuten puolueen puheenjohtajana ja lehtien päätoimittajana toimineen Tapio Linnan lausuntojen sekä puolueen ohjelmien valossa. KRP, vaikka se muiden saman aatesuunnan toimijoiden tapaan olikin pieni liike, omaa erityistä merkitystä uusien teemojen ensimmäisenä esille tuojana Suomessa. Puolueen ideologian keskeiset teemat ovat osa äärioikeiston ajattelumalleja yhä nykyään ja puolueen toimijoita on edelleen mukana kansallismielisessä liikkeessä. Tapio Linna on esiintynyt muun muassa itsenäisyyspäivän soitukulkueessa puhujana vuonna 2015. Toinen keskeinen aktiivi ja KRP:n lehtien avustajana toiminut Rami Leskinen puolestaan kirjoittaa säännöllisesti *Sarastus*-lehteen, johon Linnakin ajoittain osallistuu teksteillään. Linna on pitänyt Sarastusta hänen varhemman julkaisunsa, samanlaisia teemoja käsitelleen *Näköpiiri*-lehden työn jatkajana⁵.

Analyyisin kohteeksi on valittu puolueen lehdet, joissa puolueen maailmankatsomuksellista perustaa valotetaan puolueen ohjelmatekstejä laajemmin. Lisäksi lehdet pyrkivät ”perustelemaan puolueenkin edustamaa radikaalia nationalistista agenda”. Ajatuksena oli Linnan mukaan, että lehdet ”vahvistaisivat, ideologisoivat ja radikalisoivat puolueen jäsenten ja muiden lukijoiden kansallista ajattelutapaa”. Lehdet eivät kuitenkaan olleet puolueen virallisia äänenkannattajia vaan itsenäisiä toimijoita, vaikka ”lehdet laajemmassa mielessä tukivat puolueen tavoitteenasetteluja”. Päätoimittaja Linnan mukaan niissä saatettiin käydä myös vapaampaa keskustelua ja nostaa esille ”aiheita, joihin puolueella ei ollut olemassa julkilausuttua kantaa”⁶. Ideologista muutosta ja nousevia aatteita tarkasteltaessa lehdet antavatkin pelkkää ohjelma-analyysejä monipuolisemman kuvan nationalistisesta kentästä.

3. Uhkakuvana kommunismi menetti voimansa jo 1980-luvun puoliväliin tultaessa, Tapio Linnan mukaan viimeistään Gorbatšovin valtaannousun myötä, ja Neuvostoliiton romahduksella oli vaikutusta korkeintaan ”epäsuorasti siten, että se laukaisi liikkeelle somalipakolaisten muuttoaalton”. Muutoksen voi havaita yleisemmin esim. Suojelupoliisin äärioikeistoa koskevista seurantatiedoista. Tapio Linnan sähköpostiviesti tekijälle 7.5.2017; asiamappi IXA1, Supo.

4. Kansallinen radikaalipuolue 1991. Ohjelmatekstin on ystävällisesti antanut tekijän käyttöön puolueen puheenjohtajana toiminut Tapio Linna, jota haluan tässä yhteydessä kiittää sekä aineistoista että lehtiä koskevista tiedoista.

5. Tuomas Tähti, Tapio Linna puhuu!, 26.1.2016, <https://tuomastahti.wordpress.com/2016/01/26/tapio-linna-puhuu/> (viitattu 19.5.2017).

6. Tapio Linnan sähköposti tekijälle 7.5.2017.

Kuva 1. Äärioikeisto levitti myös Suomessa ideologiaansa omissa julkaisuissaan. Kuva: Tommi Kotonen.

Analysoidut lehdet muodostavat selkeän jatkumon. Puolue julkaisi vuonna 1993 myös numeron lehteä *Vapaa Suomi*, joka keskittyi ideologian sijaan enemmän päivänpoliittisiin kysymyksiin, ja oli virallisestikin äänenkannattajan roolissa.

Lehtien tilaajalevikki oli Tapio Linnan mukaan ”parhaimmillaan 250–300 välillä, irtonumeroina myytiin noin 150–200 kappaletta”. Aluksi lehtiä myytiin muun muassa Helsingissä Akateemisessa kirjakaupassa, mutta tämä päättyi lehteä vastaan käynnistettyjen oikeustoimien seurauksena, mistä johtuen ”myynnin volyyymi vähintäänkin puolittui”⁷. Lehtiä julkaistiin vuosien 1991 ja 1994 välillä yhteensä kahdeksan kappaletta ja ne olivat säännöllisesti yli 20-sivuisia aikakauslehtimallisia julkaisuja.

Olen käynyt tutkimuksen aluksi läpi kaikki lehdet, ja tämän jälkeen keskittynyt tarkemmin niihin artikkeleihin, joissa käsitellään ideologiaa perusteita. Käsitelytapa on auttanut muodostamaan kuvan ideologian keskeisistä osatekijöistä. Analyysi etenee aineistosta esiin nousevien teemojen kautta, ja samalla valotan teemojen historiaa ja merkitystä äärioikeistoliikkeelle.

Äärioikeistoon luettavien tahojen julkaisuja värittävät usein erilaiset salaliittoteoriat, joita on pidetty jopa yhtenä fasistisen doktriinin ydinteemoista⁸, tai vähintäänkin toistuvina, sisällöltään useimmiten antisemitistisinä selitystapoina⁹, sekä äärioikeiston poliittisen mobilisaation keskeisinä elementteinä¹⁰. Äärioikeiston ajattelulle salaliittoteoriat ovat tietyllä tapaa luontaisia: Atomisoituneena nähdyn liberalistisen yhteiskuntajärjestyksen taustavaikuttajia hahmottelevat salaliittoteoriat vahvistavat teorioiden rakentajien ja niiden kuluttajien determinoitua maailmankuvaa tarjoten näennäisen selkeän ja kokonaisvaltaisen selityksen ajan ilmiöille. Tässä artikkelissa analysoidut julkaisut vahvistavat osaltaan tätä kuvaa ja salaliittoteoriat näyttäytyvät konstitutiivisina erilaisille viholliskuville.¹¹

7. Tapio Linnan sähköpostit tekijälle 20.4.2017 ja 7.5.2017.

8. Meindert Fennema, *Populist parties of the right*. Teoksessa Jens Rydgren (toim.) *Movements of exclusion. Radical right-wing populism in the Western world*. Nova Science Publishers 2005, 5.

9. Tore Bjørge, ‘The Invaders’, ‘the Traitors’, and ‘the Resistance movement’. The Extreme Right’s Conceptualisation of Opponents and Self in Scandinavia. Teoksessa Tariq Modood & Pnina Werbner (toim.) *The Politics of Multiculturalism in the New Europe. Racism, identity and community*. Zed Books 1997, 65.

10. Richard Saull, The origins and persistence of the far-right. Capital, class and the pathologies of liberal politics. Teoksessa Richard Saull, Alexander Anievas, Neil Davidson & Adam Fabry (toim.) *Longue durée of the far-right. An international historical sociology*. Routledge 2015, 26.

11. Salaliittoteoria on narratiivi, joka on rakennettu selittämään tapahtumia tai tapahtumaketjuja tuloksena jonkin ihmisryhmän salatuista toimista tietyn päämäärän saavuttamiseksi. Analyysin lähtökohta on argumentin rakenteessa. Ks. Clare Birchall, Just Because You’re Paranoid, Doesn’t Mean They’re Not Out to Get You. *Cultural Machine* 6 (2004), <https://www.culturemachine.net/index.php/cm/article/view/12/11> (28.7.2017).

Käsittään äärioikeisto on ambivalentti, eikä se kaikilta osin vastaa sitä kuvaa, minkä KRP itsestään pyrki antamaan. Käytän käsitettä kansainvälisessä tutkimuksessa vakiintuneeseen tapaan kattokäsitteenä erilaisille kansallismielisille ja fasisistisille virtauksille.¹² Kansallisen radikaalipuolueen ideologia asemoituu äärioikeiston kentällä lähinnä niin sanottuun *valkoiseen nationalismiin*, jossa painotetaan taistelua valkoisen rodun puolesta kansallisten erojen jäädessä vähemmälle huomiolle. Tämän suuntauksen on Rami Leskinen määritellyt ”valkoiseksi solidaarisuudeksi”. Hän korostaa myös, ettei valkoinen nationalismi asemoidu kovinkaan selkeästi oikeisto–vasemmisto-akselilla, vaan sisältää useita eri tavoin painottuneita suuntauksia.¹³

Käyttökelpoisen, jos kohta melko yleisluonteisen määritelmän äärioikeiston käsitteelle on tarjonnut Hans-Gerd Jaschke:

Äärioikeistolla tarkoitetaan niiden näkemysten, suhtautumistapojen ja toimien kokonaisuutta, organisoituja tai ei, jotka lähtevät rodullisesti tai etnisesti määritetystä ihmisten yhteiskunnallisesta epätasa-arvoisuudesta, kiistävät ihmisoikeuksien julistuksen tasa-arvopyrkimyksen, korostavat yhteisön ensisijaisuutta yksilöön nähden sekä kansalaisen alistumista valtiollisille päämäärille, ja kiistävät liberaalin demokratian arvopluralismin sekä haluavat muuttaa demokratisoitumiskehityksen suunnan taaksepäin.¹⁴

Seuraan tässä artikkelissa pääsääntöisesti Jaschken esittämää määritelmää, joka istuu luonteeltaan melko deskriptiivisenä hyvin artikkelin empiirisiin lähtökohtiin. On kuitenkin huomattava, että kyseessä on poliittinen tiläkäsite joka on myös aikaan sidottu. Menneisyydessä esiintyneitä liikkeitä ei voi siten suoraan verrata myö-

hempiin ilmiöihin, ja muutokset käsitteiden käytössä ja viittaussuhteissa saattavat tapahtua verrattain nopeastikin. Toivo Nygård on maailmansotien välisen ajan äärioikeistoa koskien todennut, että se mikä oli ”normaalina” vuonna 1918 ei ollut sitä välttämättä enää edes vuonna 1930, vaan saattoi aikalaisille ilmennä radikalismina tai ääriaatteenä.¹⁵ Myöskään kylmän sodan aikaista äärioikeistoliikehäntää ja -käsitettä ei voi suoraan verrata 1990-luvun ilmiöihin muuta kuin korkeintaan edellä viitatussa verrattain geneerisessä mielessä. Käsitettä käytettiin Suomessa erityisesti 1970-luvulla myös leimakirveenä oikeistoon lukeutuvia poliittisia vastustajia kohtaan. Jotkut toimijat myös tukeutuivat käsitteeseen taktisista syistä – muun muassa Pekka Siitoin kutsui itseään äärioikeistolaiseksi pyrkiesään kiertämään ”fasismin” viitanneen rauhan-sopimuksen rajoitteita¹⁶.

Tilanne vuosikymmenen vaihteessa

Suomalaisen äärioikeiston propagandassa näkyi 1980-luvulla edelleen Ruotsin vaikutus; propagandamateriaali oli suurelta osin peräisin länsinaapurista.¹⁷ Yhteyksiä oli toki ollut jo aikaisemmin myös muualle. Erityisesti Pekka Siitomen Kansallis-demokraattinen puolue (KDP) oli luonut linkkejä jopa amerikkalaisiin järjestöihin. KDP:n toiminta kuitenkin hiipui 1980-luvulla eikä uudempi sukupolvi ottanut puoluetta kovinkaan vakavasti. Helsingin skinheadien johtaja esimerkiksi kertoi jo vuonna 1987 pitävänsä ”Siitointa osittain pellenä”, vaikka ”yhteistyötä ja yhteisiä tavoitteita” olikin¹⁸.

Vielä vuonna 1993 KDP:n *Rautaristi*-julkaisussa suhtauduttiin lähinnä halveksuen toimijoihin, jotka levittivät ”kuivalukuisia käännöksiä

12. Käsitteistä ks. Cas Mudde, *The Ideology of the Extreme Right*. Manchester University Press 2003, 165–184.

13. Rami Leskinen, *Valkoista identiteettiipolitiikkaa osa 1. Kirjoituksia valkoisesta nationalismista toisen maailmansodan jälkeen*. Heretic Media 2004, 1–4.

14. Hans-Gerd Jaschke, *Rechtsextremismus und Fremdenfeindlichkeit. Begriffe, Positionen, Praxisfelder*. Westdeutscher Verlag 2001, 30.

15. Toivo Nygård, *Suomalainen äärioikeisto maailmansotien välillä*. Studia Historica Jyväskylälensia 25. Jyväskylän yliopisto 1982, 2.

16. Laajemmin kylmän sodan ajan liikkeitä ks. Tommi Kotonen, *Politiikan juoksuhaudat. Äärioikeistoliiikkeet Suomessa kylmän sodan aikana*. Atena 2017.

17. Kotonen 2017, 205.

18. Ilmoitus nro. 366/23.2.1987. Asiamappi IXA1. Supo.

Kuva 2. Kansallisen radikaalipuolueen ideologiaan kuului muukalaisvastaisuus ja sitoutuminen maanpuolustukseen. Lähde: Kansalliskirjasto, Pekka Siitoinen arkisto, Coll. 417.30. Kuvaaja: Tommi Kotonen.

alan englanninkielisistä julkaisuista”.¹⁹ Lehdessä viitattiinkin lähinnä saksalaisiin esikuviiin sekä korostettiin pohjoisen tai arjalaisen rodun selviytymistaistelua. Osin kyse oli painotuseroista ja myös kilpailusta äärioikeiston kentällä. Amerikkalainen valkoisen vallan retoriikka näkyi nimitäin ajoittain myös Siitoinen julkaisuissa, ja hän julkaisi osittaisena käännöksenä ”rasistisen oikeiston raamatun”²⁰ eli Turnerin päiväkirjat vuonna 1993.

Angloamerikkalaisen nuorisokulttuurin, erityisesti niin kutsutun *skinhead-kulttuurin* vaikutus nuorison asenteisiin heijastui myös äärioikeiston toimintaan. 1980-luvun alkuvuosina Helsingissä ja Tampereella aloittaneet skiniryhmät muodostivat alakulttuurisen perustan, josta poliittisemmin painottuneet äärioikeistoryhmät saattoivat toivoa rekrytointipohjaa. Vaikka skinien ja natsismin välille helposti laitettiin ja laiteetaan yhtäläisyysmerkit, tämä ei aina vastannut todellisuutta. Kyse oli löyhemmästä ja epäpoliit-

tisemmin tunnuksin esiintyvistä nuorisoliikkeestä, jonka perusarvoja olivat muun muassa raaka miehisuus, valkoisten miesten omanarvontunto sekä kulttuurisen muutoksen vastustamisena ja isänmaallisuutena ilmenevä konservatiivisuus²¹. Toisaalta skinit korostivat aitouttaan suhteessa amerikkalaisperäisiin nuorisokulttuurin virtauksiin²².

Pakolaisvastaisuuteen kytkeytyi yhtenä tekijänä kouluissa tuotettu, kansallista identiteettiä vahvistamaan pyrkinyt ja kansallista yhtenäisyyttä korostanut *uusisänmaallisuus*, joka näytettyi joissain tilanteissa muukalaisvihana. Opetussuunnitelmiin uudenlainen isänmaallisuuskäsitteys tuli vuonna 1985.²³ Tämä kasvatuksellinen muutos ilmeni 1990-luvulla nuorten maanpuolustushenkisyydessä ja ylpeydessä suomalaisuudesta sekä pakolaiskriittisyydessä.²⁴

19. Väinö Kuisma, Analyysi ”juppinati” Tapio Linnasta. *Rautaristi* 1993 (numeroimaton, syksyllä 1993 julkaistu lehti).

20. Camille Jackson, *The Turner Diaries, other racist novels, inspire extremist violence*, <https://www.splcenter.org/fighting-hate/intelligence-report/2004/turner-diaries-other-racist-novels-inspire-extremist-violence> (26.4.2016).

21. Jaana Lähteenmaa, *Hip-hoppareita, lähiöläisiä ja kulturelleja. Nuorisoryhmistä 80-luvun lopun Helsingissä*. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus 1991, 34–36.

22. Lähteenmaa 1991, 44–45.

23. Osmo Virrankoski, *Muukalaisuuden kohtaaminen peruskoulun päättöluokalla. Moraalikasvatus peruskoulussa ja päättöluokan oppilaiden kansalliset muukalaisuskomukset sekä ennakkoluulot sosio-kognitiivisena rakenteena*. Turun yliopisto 1994, 131–144.

24. Nuorisobarometri 1995. Työministeriö 1995, http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/barometrit/liitteet/Nuorisobarometri_1995.pdf (25.8.2016).

Uuden sukupolven mukaantulo toimintaan ei kuitenkaan katkaissut yhteyksiä aiempiin toimiin. KRP:n historia juontaa juurensa vanhemman polven äärioikeistotoimijoihin. Pekka Siitoinen Kansallis-demokraattisen puolueen varavaltakunnanjohtaja Jarmo Saloseutu perusti yhdessä *Nordiska Rikspartietissa* aiemmin toimineen Börje Himbergin kanssa Kansallisen Yhtenäisyyden Järjestön, joka rekisteröitiin syksyllä 1985²⁵. Aluksi järjestö toimi pääasiassa pöytälaatikko- ja kirjallisuuslehtinä. Sitten toimintaan tuli mukaan myös Helsingin yliopistossa opiskellut Tapio Linna, joka oli 1980-luvun lopulla julkaissut maahanmuuttovastaista lehtistä nimellä *Uusi Suunta*. Vuonna 1991 järjestön nimi muutettiin Kansalliseksi radikaalipuolueeksi, jonka puheenjohtajaksi valittiin Linna.²⁶ Rodulliselle nationalismille ja kansalliselle solidaarisuudelle ideologiansa pohjannut puolue²⁷ julkaisi uutta lehteä Linnan aiemman julkaisun nimellä. Lehti kuitenkin lakautettiin jo vuonna 1992 kiihottamisesta kansanryhmää vastaan.

Kansallinen radikaalipuolue ja amerikkalaiset esikuvat

*Yhteiskuntamme on sairas. Sairauden oireet ovat nähtävissä kaikkialla ja sen sivuvaikutukset ulottuvat koko kulttuurimme ytimeen. Kerran niin elinvoimainen länsimainen sivilisaatiomme näyttää jo tulleen lyhyen elämänsä loppusuoralle. [...] Valkoinen rotu, sivilisaatiomme luoja, joka melkein yksin on kehittänyt sen teknologian ja sivistyksen, jolla nyt koko ihmiskunta ylpeilee, on menettänyt elinvoimansa ja on jäämässä mitättömäksi vähemmistöksi yhä ahtaammaksi käyvällä planeetallamme.*²⁸

Tällaisen vision äärellä Kansallisen radikaalipuolueen lehti *Uusi Suunta* ryhtyi vuonna 1991 tarjoilemaan näkemyksiään rotujen eroista, kansallismielisestä ajattelusta ja vastalääkkeistä yhteis-

kunnalliselle rappiolle. Näkemys kiteytyy kolmeen toisiinsa kytkeytyvään yhteiskunnalliseen rappion osa-alueeseen: kulttuuriseen, demograafiseen ja poliittiseen rappioon, joiden ilmentyminä toimivat juutalaisuus, rotujen tasa-arvo sekä liberalismi.

Kotimaassa esikuvia ei ollut, joten oli luonnollista hakea inspiraatiota ulkomaisista lähteistä, joissa tuntui älyllinen kunnianhimoisuus ja loogisen kokonaisuuden muodostanut nationalistinen ideologia olevan läsnä²⁹. Tapio Linnan johtaman puolueen julkaisut edustavat angloamerikkalaisinta suuntausta äärioikeiston 1990-luvun lehdistä. Vaikutusta kuvaa osaltaan sekin, että lehdistä julkaistiin joitain amerikkalaisen äärioikeiston varsin räikeitä teorioita Bill Clintonin taustoista ja moraalittomuudesta. Linna onkin korostanut juuri angloamerikkalaisten julkaisujen vaikutusta: ”Sisällöllisesti lehden esikuvina olivat amerikkalainen *National Vanguard*, ja brittiläisen *National Frontin* 1980-luvulla julkaisema *Vanguard*.”³⁰ *National Vanguardia* julkaisi William Piercen johtama *National Alliance*. Esikuvana toimineet lehdet ja niiden julkaisijat eivät painottaneet opillisesti kansallissosialismia vaan valkoista nationalismia. Sama painotus oli myös Kansallisen radikaalipuolueen lehdistä: viittaukset kansallissosialismiin ovat hyvin niukkoja.

Kotimaiseen politiikkaan kytkeytyviä artikkeleita on suhteellisen harvassa, ja ne keskittyvät pääasiassa kysymykseen Suomen ja Euroopan Yhteisön välisistä suhteista sekä suomalaisen nationalismin historiaan. Usein ne liittyvät vain löyhästi edellä mainittuihin näkemyksiin yhteiskunnallisesta rappiosta. Päivänpolitiikkaan ja suomalaiseen kontekstiin liittyvän materiaalin määrä lisääntyi jonkin verran *Uuden Suunnan* lakkauttamisen jälkeen. Sama kehitys näkyi puolueohjelmissa: vuoden 1993 ohjelma on jo selvästi vähemmän ideologinen, enemmän politiikan asiakysymyksiin keskittyvä³¹. Linnan mukaan

25. Hs 9A1-30029 (Himberg) ja hm 6668 (Saloseutu), Supo.

26. PRH, yhdistysnetti, haku numero ”142783”, <http://yhdistysrekisteri.prh.fi/ryhaku.htx> (25.8.2016).

27. KRP:n ohjelma 1991.

28. Pääkirjoitus, *Uusi Suunta* 1/1991, 3.

29. Linna 7.5.2017.

30. Tapio Linna, *Kansallisen radikaalipuolueen perustamisesta 25 vuotta*, <http://www.tapiolinna.com/nationalismi/kansallisen-radikaalipuolueen-perustamisesta-25-vuotta/> (19.6.2016).

31. Kansallisen radikaalipuolueen ohjelmat 1991 ja 1993.

National Alliancen vaikutus jäikin ohjelmassa jo vähemmälle³².

Lehdissä kiinnittää huomiota amerikkalaisen lähdemateriaalin runsaus, sekä teemojen eroavaisuus suhteessa varhaisempiin suomalaisiin äärioikeistojulkaisuihin. Aiemmin keskiössä ollut antikommunismi esitetään pikemminkin sivujuonteena eliitin maailmanvaltaapyrkimyksissä eli kansallismielisyyden alasarjaan tähtäävässä projektissa. Huomion kohteena ovat valkoisen rodun säilymiseen tähtäävät tavoitteet sekä monikulttuurisuuden, liberalismien ja uusmarxismien vastaiset teoriat. Kyse on jo tässä vaiheessa myös kulttuurisesta *hegemoniakamppailusta*, joka tosin määritettiin selkeämmin *gramscilaisin* termein vasta Linnan ja Leskisen myöhemmissä julkaisuissa³³.

Leimallista julkaisujen retoriikalle oli pyrkimys ainakin näennäiseen objektiivisuuteen. Argumentointi pyrki muihin aikansa äärioikeiston julkaisuihin verrattuna pitäytymään huomattavan rauhallisissa uomissa, ja sanomaa vahvistettiin vetoamalla lähdekirjallisuuden laatijoiden akateemisiin oppiarvoihin tai muutoin merkittävään asemaan. Ulkoasultaan siistit ja asiallisesti taitetut julkaisut eroavat edukseen esimerkiksi kotikutoisen näköisistä Pekka Siitoimen tuotokista. Lehdet eivät edustaneet puolueen virallista kantaa, eikä niissä kerrottu puolueen sisäisestä toiminnasta. Sitä vastoin, tyyppilliseen äärioikeistolehdistön tapaan, esitellään runsaasti poimintoja valtalehdistöstä käyden samalla polemiikkia niitä vastaan. Oman osansa haukuista saivat myös kilpailevat äärioikeistojulkaisut. Keskeisenä vastustajanaan Linna näki poliittista korrektiutta ajavan yhteiskunnan, jonka ”hallitsevana maailmankatsomuksena on liberalismi, jonka uskontunnustus pitää sisällään demokratian, opin yksilöiden ja ihmisrotujen välisestä synnynäisestä tasavertaisuudesta ja humanistisen moraalien ihmisoikeus-käsitteinen”³⁴. Itsensä

Linna näki tämän hegemonian vastaisena kamppailijana, ”pyhien arvojen” kyseenalaistajana.

Puolueen yhden ideologisen oppi-isän William Piercen tapaan myös radikaalipuolueen lehdissä kuvailtiin vallankumouksellisen eliitin pohjalle rakentuvaa mallia. Esimerkiksi *Uuden Suunnan* pääkirjoituksessa julistettiin, että vaikkei lehti kykenekään ”kilpailuun massamedioiden kanssa suurten kansanjoukkojen sieluista”, se ehkä ”kykenee kasvattamaan itsenäisesti ajattelevia yksilöitä kansallisen liikkeen palvelukseen, jotka jonakin päivänä muodostavat sen kansallisen etujoukon, joka johtaa herännyttä Suomen kansaa taistelussa mielipidediktatuurin murskaamiseksi ja yleisen mielipiteen tervehdyttämiseksi”³⁵.

”Yleinen mielipide” oli lehden mukaan niin voimakas mahti, ettei sitä vastaan kyennyt moni käymään. Siksi täytyi ainakin aluksi laskea pienen tiedostavan eliitin varaan. Itsenäisen ajattelun ja kansallisen liikkeen palvelemisen välillä voi tietysti nähdä eräänlaisen paradoksin, mutta tässä se asettuu itsenäisyydeksi ”epäterveen” yleisen mielipiteen suhteen. ”Terveessä” muodossaan yleinen mielipide heijasteli tämän uskomuksen mukaan kansan enemmistön näkemyksiä jonkinlaisena persoonattomana ja abstraktina kansallisenä voimana. Ongelmaksi ei siis nähdä yleisen mielipiteen painetta sinällään vaan mielipiteen omaksuma suunta.

Yleinen mielipide ja siihen liitetyt epäilykset konformismista ja enemmistön tyranniasta – ja ajatus siitä että se ei edusta mitään aitoa kansan näkemystä – on jokseenkin yhtä vanha kuin itse julkisen mielipiteen käsitekin³⁶. KRP:n julkaisujen taustalla vaikuttaa ajatus yleisestä mielipiteestä manipuloituna ja epäaitona. Epäkansallisen mielipidediktatuurin taustalla vaikuttivatkin Linnan esittämän näkemyksen mukaan salatut voimat, jotka voi tunnistaa ”muukalaisista nimistä” ja ”kasvoniirteistä” – siis juutalaiset³⁷. Teoria juu-

32. Linna 20.4.2017.

33. Gramscilaisuudesta äärioikeistoajattelussa ks. Jouko Jokisalo, *Euroopan radikaali oikeisto*. Into 2016. Gramsci nostettiin esille 1990-luvulla mm. kulttuurimarxismien oppi-isänä.

34. Tapio Linna, Ei sananvapautta harhaoppisille! *Kansallinen Suunta* 1/1992, 3.

35. Pääkirjoitus, *Uusi Suunta* 2/1991, 3. Tapio Linna on maininnut ajatuksena olleen rakentaa ”KRP:tä leniniläisen kaaderipuolueen malliin”. Linna 7.5.2017.

36. Käsitteen historiasta ks. J. A. W. Gunn, Public opinion. Teoksessa T. Ball, J. Farr & R. L. Hanson (toim.) *Political innovation and Conceptual Change*. Cambridge University Press 1989, 247–265.

37. Tapio Linna, Rotujen tasa-arvo. Ihmiskunnan vaarallisin myytti, osa II. Myytin synty. *Uusi Suunta* 2/1991, 15.

talaisten vaikutusvallasta toimi eri teemoja yhdistävänä taustamyytinä, johon kaikki pohdinnat lopulta päätyvät ja jonka kautta muodostuu holistinen näkemys politiikasta ja historiasta.

”Rodullisen tasa-arvon myytti”

Radikaalipuolueen lehtien argumentaation yksi kärki oli suunnattu vallitsevaa pakolaispolitiikkaa kohtaan. Lehdissä luotu kuva kuulostaa luonnonvoiman kaltaista pakolaisten virtaa maalaillessaan tutulta nykyistäkin maahanmuuttovastaista keskustelua seuraaville: ”Kuin valtaisa heinäsiirkaparvi, tuo muuttovirta voimistuu ja tuhoaa lopulta kaiken tieltään”³⁸.

Retoriikan taustalla vaikutti salaliittoteoria, jonka mukaan ”pakolaiset ovat vain väline kohti suurempia päämääriä tiellä, jonka päässä hämmöttää marxilaisten ja liberaalien yhteinen unelma ’maailmanhallituksesta’ ja ’varallisuuden tasajaosta’”. Pakolaisia voitiin ottaa, jos se oli välttämätöntä, mutta tällöin ”ratkaisevaa on lopultaikin maahamme pyrkivän ihmisaineksen (geneettinen) laatu”.³⁹ Yhdistäessään marxilaiset ja liberaalit samaan pakolaismyönteiseen rintamaan lehti eroaa antisosialistisin tunnuksin taisteleista edeltäjistään. Muutamaa vuotta aiemmin esimerkiksi Kansallinen Kulttuuririntama, Helsingin skinien keskuudessa syntynyt äärioikeistoryhmä, korosti, että ”epäetnistien vähemmistöjen keinotekoinen luominen maahamme tukee vain epätervettä sosialistista kansainvälisyysajattelua”.⁴⁰ Ryhmä vaati uutta valkoista rintamaa vuoden 1918 hengessä. KRP:n linja nosti kuitenkin sosialistien rinnalle viholliseksi, ja pakolaisuudesta hyötyjiksi myös liberaalit, nähden ne osana samaa länsimaisen yhteiskunnan tavoittelemaa kompromissia, jossa yhdistyvät egalitarismin ja

individualismin eli ”molempien äärimmäisyyksien huonoimmat puolet”.⁴¹

Salaliittoteoriaa tukeva materiaali oli valtaosaltaan ulkomaista alkuperää. Puolueen lehtien käyttämä lähdeaineisto asettuu erityisesti amerikkalaisen rotuerottelupolitiikan ja siitä 1950-luvulta eteenpäin käydyn debatin kontekstiin. Osa teksteistä tuki näennäisen tieteellisen kirjallisuuden avulla ajatusta valkoisen rodun älyllisestä ylivertaisuudesta, toiset keskittyivät tasa-arvoajattelun taustalla vallitseviin tekijöihin ja toimijoihin rakentaen selitysmallia erilaisista salaliittoteorioista. Rotujen älykkyyseroista ei Suomessa äärioikealla aiemmin ollut juuri puhuttu lukuun ottamatta joitain yksittäisiä pamfletteja, joissa lähtökohtana oli ollut lähinnä kallonmittaus⁴². Lisäksi KRP:n kanssa samaan aikaan toimineen Kansallis-demokraattisen puolueen rotuopit edustivat varhaisempaa, jo kolmannesta valtakunnasta tuttua tyyllilajia⁴³.

Linna tuki esitystään pakolaispolitiikan taustalla vaikuttavasta salaliitosta siteeraamalla esimerkiksi Amerikan natsipuolueen (*American Nazi Party*) johtajaa George Lincoln Rockwellia. Tämä oli käyttänyt englantilaisen marxilaisen sionistin Israel Cohenin teosta *A Racial Program for the Twentieth Century* vuodelta 1912, jossa väitetysti paljastettiin kommunistien kiihottavan mustaa väestönosaa valkoisia vastaan. Päämääränä tässä oli rodullisten jännitteiden kautta ajama sekasortoon ja lopulta kommunistien haltuun.⁴⁴ Väitettyä teosta esiteltiin vuoden 1957 kongressin istunnossa, jolloin Israel Cohen todettiin keksytyksi hahmoksi ja tekstin väitetyt yhtökset Englannin kommunistiseen puolueeseen perättömiksi. Sitten teosta on pidetty amerikkalaisen äärioikeistokirjailijan, maanpetok-

38. Tapio Linna, Taistelu elintilasta. *Kansallinen Suunta* 2/1992, 6.

39. Tosiasiaa ”pakolaisista”. *Uusi Suunta* 1/1991, 19.

40. Kansallisen kulttuuririntaman ohjelma, Ilm. 2305/13.11.1987, Supo.

41. Tapio Linna, Liberalismin syöpä, osa I. Liberalismin vapaus-käsite. *Uusi Suunta* 3/1991, 6.

42. Ks. esim. lentolehtinen ”Suomalainen – mitä tiedät itsestäsi ja omasta rodustasi?” *Kansa ja Isänmaa* 1/1977. Suomalais-isänmaallisen vapautusrintaman julkaisu (Rotututkimusosasto). Julkaisussa arvioitiin ”hämmästyttävää yhdenmukoisuutta neekerin ja Simpanssin välillä”. R 77/77, Keskusrikospoliisin arkisto. Kranologia ei tosin ollut tuntematonta KRP:llekaan. Vrt. *Uusi Suunta* 1/1991, 8.

43. Ks. esim. Olavi Koskela, *Pohjoinen rotu. Taistele tai kuole*. Kansallis-mytologinen yhdistys 1993. Skinhead-ryhmien rotuopeista ks. Vesa Puuronen, ”Puhas Valkonen rotu”. Skinien ideologia ja symbolit. Teoksessa Vesa Puuronen (toim.) *Valkoisen vallan lähettiläät. Rasismin arki ja arjen rasismi*. Vastapaino 2001, 35–37.

44. Tapio Linna, Rotujen tasa-arvo, osa II. *Uusi Suunta* 2/1991, 7.

sesta tuomitun runoilija Ezra Poundin lähipiiriin kuuluneen Eustace Mullinsin laatimana väärnökseenä⁴⁵. Mullins johti *Aryan League of America* -järjestöä ja oli tunnettu lukuisista muistakin väärnökseistä⁴⁶.

Uusi Suunta -lehden artikkelissa ”Rotujen tasa-arvo: ihmiskunnan vaarallisin myytti”⁴⁷ viitattuihin julkaisuihin kuului myös *A study of the american negro brain* vuodelta 1915 sekä kaksostutkimus vuodelta 1937. Jälkimmäisen tulokset esitetään nurinpäin kääntäen eli todisteena perimän ympäristöä suuremmasta merkityksestä yksilön kehityksessä, huolimatta tekijöiden päinvastaisista näkemyksistä⁴⁸. Koko todistelu tähtäsi siihen päätelmään, että ”neekerirotu on valkoista rotua selvästi primitiivisemmällä kehitystasolla”. Ympäristötekijöiden merkityksen kiistävän ajattelun taustalla oli puolestaan egalitarismin ja individualismin vastainen ideologia, joiden nähtiin pohjaavan ajatukseen synnynnäisestä tasa-arvosta.

Jos valkoisten rodullinen ylemmyys oli selviö, mikä sitten mahdollisti kansalaisoikeustaistelun läpimurron ja rotuerottelupolitiikan tappion? Leonard Zeskind kertoo valkoisen ylivalan kannattajien etsiytyneen 1970-luvulla vanhan tutun selitysmalliin pariin: syynä ovat taustalla vaikuttavat juutalaiset ja heidän onnistuneesti lanseeraamansa rotujen tasa-arvon ideologia. David Duken johtama, 1970-luvulla syntynyt uusi Ku Klux Klan korostikin juutalaisia päävihollisena.⁴⁹ Tosin jo 1960-luvun alussa William Pierce oli todennut olevan ilmeistä, että ”kansalaisoikeusliike romahtaisi, mikäli juutalaiset vetäisivät siltä

tukensa.”⁵⁰ Tätä teoriaa tarjottiin myös KRP:n lehdissä. ”Rotujen tasa-arvon myytti” syntyi selitettiin *Uudessa Suunnassa* viittaamalla ”valitun kansan” rooliin tasa-arvoideologian taustalla.

Ajatus juutalaisten roolista kansallismielen hajottajina ja tähän pyrkivien ideologioiden päästrategena oli läsnä vielä *Kansakunta*-lehdesäkin:

*Juutalaiset ovat historiallisessa katsannossa aina vastustaneet kaikkia pyrkimyksiä, liikkeitä ja ilmiöitä, jotka ovat omiaan vahvistamaan heidän kulloisenkin isäntämaansa enemmistökansallisuuden tai -rodun kansallistunnetta ja identiteettiä.*⁵¹

Jokseenkin mikä tahansa tapahtuma voidaan lukea tätä kokonaiskuvaa vasten: Pohtiessaan Saksan uusnatsien pakolaisvastaisia mellakoita *Kansallinen Suunta* näki ne vastapuolen voittona, kenties orkestroituinakin, jolloin tuloksena oli ”kansallismielisten järjestöjen poliittisten oikeuksien rajoittaminen, vastustavien ryhmien voimistuminen ja lisääntynyt monikulttuurisuuden propagointi”⁵². Pakolaiset ja heidän aiheuttamukseen esitetyt levottomuudetkin olivat vain väline muihin tavoitteisiin.

”Juutalaisten ylivalta”

”Koko tämän tasa-arvoroskan aloitti juutalainen antropologi nimeltään Franz Boas”. Näin kiteytti *American Nazi Party*n johtaja George Lincoln Rockwell näkemyksensä vuonna 1966⁵³. Boas on tasa-arvoajattelua vastustaville ääriryhmille keskeinen kritiikin kohde yhä nykyäänkin, myös Suomessa.⁵⁴ Kritiikki pohjaa salaliittoteorialle,

45. Arthur Goldwag, *The New Hate. A History of Fear and Loathing on the Populist Right*. Pantheon Books 2012, 137–138.

46. Ks. esim. Mullinsin FBI-kansio ja siihen kopioidut järjestön julkaisut, https://archive.org/stream/foia_Mullins_Eustace_C.-HQ-1/Mullins_Eustace_C.-HQ-1 (12.8.2016).

47. Tapio Linna, Rotujen tasa-arvo, osa I. *Uusi Suunta* 1/1991, 4–8.

48. Tapio Linna, Rotujen tasa-arvo, osa I. *Uusi Suunta* 1/1991, 4; vrt. Horatio H. Newman, Frank N. Freeman & Karl J. Holzinger, *Twins. A Study Of Heredity And Environment*. The University Of Chicago Press 1937, 341, 359–360.

49. Leonard Zeskind, *Blood and Politics. The History of the White Nationalist Movement from the Margins to the Mainstream*. Farrar, Straus and Giroux 2009, 40.

50. Sit. teoksessa Robert S. Griffin, *The Fame of a Dead Man's Deeds. An Up-Close Portrait of White Nationalist William Pierce*. 1st Books Library 2001, 82.

51. Tapio Linna, Vakava muistutus menneisyydestä. *Kansakunta* 1/1993, 19.

52. Pääkirjoitus, *Kansallinen Suunta* 2/1992, 3.

53. Sit. teoksessa Lee D. Baker, *Anthropology and the Racial Politics of Culture*. Duke University Press 2010, 169.

54. Ks. esim. Juuso Tahvanainen, *Kaikki eriarvoisia*, <http://www.vastarinta.com/kaikki-eriarvoisia/> (17.8.2016) sekä Ylewatch, *Ylen antia eli suomalaisvihamielistä oksennusta*, <http://ylewatch.blogspot.fi/2013/01/ylen-antia-eli-suomalaisvihamielista.html> (17.8.2016).

jonka mukaan Boas huijasi ihmiset uskomaan rotujen tasa-arvoon ja *kulttuurirelativismiin*, heikentääkseen valkoista rotua ja voimistaakseen juutalaisten valta-asemaa. Teorian mukaan Boasin *modus operandi* oli valkoisten syyllistäminen rasismista sekä valkoista geeniperimää heikentävä rotujen sekoittaminen. Kuten Lee D. Baker on todennut, Boasiin liitetty salaliittoteoria esiintyy yhä jokseenkin samassa muodossa kuin Rockwellin aikoina. *Uudessa Suunnassa* Boasin perustama sosiaaliantropologian koulukunta esitettiin massamedian tukemaksi tieteelliseksi salaliitoksi⁵⁵.

Myytti Boasin vaikutuksesta syntyi 1960-luvulla alkujaan perinnöllisyyttä koskevan tieteellisen debatin yhteydessä. Debatti sai kuitenkin antisemitistisen käänteen amerikkalaisen, lentoyhtiötä johtaneen Carleton Putnamin toimesta. David Duke on kertonut pitävänsä rotuerottelupoliitiikkaa kannattaneen Putnamin julkaisuihin perehtymistä käänteentekevänä omalle uralleen,⁵⁶ ja Putnamia siteerattiin myös *Uudessa Suunnassa*.

Putnam yhdisti älykkyydosamäärään keskittyneet tutkimukset laajempaan kysymykseen rotujen luonteesta esittäen, ettei Afrikassa oltu kyetty koskaan luomaan korkeakulttuureja. Hän tuki jopa näkemystä, jonka mukaan ”neekerirotu” kehittyi nykyihmiseksi 200 000 vuotta valkoisten jälkeen, ja on siten kehityksessä saman verran perässä. Pyrkimyksenä oli kyseenalaistaa ”Boasin kulttiin” pohjautuvat perusteet rodulliselle tasa-arvolle ja siirtää keskustelu pois osavaltioiden oikeuksista ja muista juridisista perusteluista. Putnamin näkemykset saivat myös hyvin vastakaikua Yhdysvaltain eteläisissä osavaltioissa, ja Louisianassa koululautakunta määräsi Putnamin teoksen *Race and Reason* jopa sisällytettäväksi antropologian yliopisto-opintoihin.⁵⁷

Boasin hahmo on vahvasti läsnä myös Putnamia siteeranneissa Kansallisen radikaalipuolueen teksteissä. Sävy on kuitenkin Putnamin teosta

selkeämmin antisemitistinen ja lähempänä Rockwellin näkemyksiä. *Uudessa Suunnassa* asia esitettiin suurin sanankääntein:

*Juutalaisilla, jotka itsekin olivat vähemmistöryhmä, oli omasta tilanteestaan johtuen luonnollisen voimakas tarve pyrkiä todistamaan, että ihmisrotujen välillä ei ollut mitään merkittäviä synnynnäisiä eroja. Päämääränä oli tietenkin murtaa pohja valkoisen enemmistön kansallismielisyydeltä, jonka he näkivät kohdistuvan heidän omia etujaan vastaan.*⁵⁸

Uudessa Suunnassa Boas leimattiin paitsi lukuisien juutalaisten työtovereidensa vuoksi myös kommunistisen taustan perusteella. Lehdessä väitettiin jopa kommunistiyhteyksiä tutkineen Joseph McCarthyn nostaneen syytteen itseään Boasia vastaan. Boas oli kuitenkin kuollut jo vuonna 1942.

Uuden Suunnan lakkauttamiseen johtaneessa ”juutalaisnumerossa” esiteltiin lisää keskeisimpiä juutalaisvastaisia salaliittoteorioita. Kirjo oli kattava: kohteena olivat niin juutalaisten keskeinen rooli Neuvostoliiton synnyssä ja kommunismissa kuin epäperäiset selostukset juutalaisten skitsofreniasta ja vainoharhaisuudesta, rituaalimurhia unohtamatta. Tätä analyysia perusteltiin ”kansallisella itsepuolustuksella” jonka vuoksi myös juutalaisuuden muodostama ”maailmanlaajuinen uhka”⁵⁹ sekä heidän roolinsa ”länsimaista siviilisaatiota vahingoittavissa rappioliikkeissä” oli tunnistettava.⁶⁰ Lähteet olivat tässäkin tapauksessa usein epäperäisiä. Esimerkiksi juutalaisten skitsofrenian osalta viitattiin Nixonin lääkärinäkin toimineen Arnold Hutschneckerin vuonna 1972 kirjoittamaksi väitettyyn artikkeliin. Kyseisen artikkelin kopio julkaistiin muun muassa äärioikeistolaisen *National States’ Rights Party*n julkaisemassa *Thunderbolt*-lehdessä jo vuonna 1973⁶¹. Alkuperäisen artikkelin etsijä vetää kuitenkin vesiperän; kyse on yhdestä lukuisista antisemitistisistä väärennöksistä.

55. Tapio Linna, Rotujen tasa-arvo, osa II. *Uusi Suunta* 2/1991, 15.

56. Baker 2010, 174.

57. Baker 2010, 185–186.

58. Tapio Linna, Rotujen tasa-arvo, osa II. *Uusi Suunta* 2/1991, 6.

59. Tapio Linna, Juutalaiskysymys. Mistä on kysymys? *Uusi Suunta* 4/1991, 13.

60. Tapio Linna, Juutalaiskysymys. *Uusi Suunta* 4/1991, 5

61. Tapio Linna, Juutalaiskysymys. *Uusi Suunta* 4/1991, 11; *Thunderbolt* May 1973, 8.

Juutalaisten mediavallan osalta kiintoisa on Rami Leskisen esitys niin sanotusta *holokaustiteollisuudesta*. Leskinen esitti jälleen eräänlaisen salaliittoteorian: kommunismin romahtaessa kansallismielisyys lähti kasvuun ja ”Amerikan suuria televisioyhtiöitä hallitsevat juutalaiset tajusivat tämän vaaran”, sillä heille suurin uhka on ”riippumaton valkoinen kansallisvaltio”. Rasismiin, fasismiin ja kansallissosialismiin liittyvien teemojen lisääntyminen oli Leskisen mukaan vastaus kansallismielisyyden nousulle: ”Esittämällä äärimmäisen negatiivisessa valossa fasismin [...] se vie pohjan pois nykyajan kansallisilta liikkeiltä”. Kansallismielisten leimaaminen ”ikään kuin olisimme myös vastuussa edellisten sukupolvien rikoksista”, on hänen mukaansa sikäläkin väärin, että nykyisellä kansallismielisellä liikkeellä on erilainen strategia eikä sen rikoksiakaan ”ole koskaan täysin todistettu.”⁶² Tässä yhteydessä on kiintoisaa havaita William Piercen esittäneen jo vuonna 1978, miten ”Boasin kultti” kietoutui yhteen niin ”holokaustiteollisuuden” kuin juutalaisen mediavallankin kanssa: ”Myytti kuudesta miljoonasta kaasutetusta juutalaisesta”, jota tuputettiin koko juutalaisen mediavallan voimalla, antoi mahdollisuuden syyllistää jokaista, joka uskoi kolmannen valtakunnan rotuteorioihin, ja leimasi heidät Hitlerin tukijoiksi⁶³.

Linnan näkökulmasta kehitys oli johtamassa siihen, että universaalit arvot, demokratia ja ihmisoikeudet olivat hävittämässä kansallisen ja eurooppalaisen ajattelun, kansallishengen sen ”biologisine ulottuvuuksineen”. Tästä johtuen eurooppalaisuus tulisi ”ankkuroida pitävästi Euroopan maaperään ja eurooppalaisiin”. Kyse oli tässäkin valkoisen rodun selviytymistäistelusta ylikansallisia toimijoita vastaan, jotka pyrkivät muodostamaan ”uuden maailmanjärjestyksen”⁶⁴.

Teoria kansallisvaltiot tuhoavasta ”uudesta maailmanjärjestyksestä” kuuluu tavanomaisim-

piin antisemitismin ilmentymiin, jos kohta se usein kytketään myös väljemmin ”maailmaa hallitsevan eliitin” toimintaan. ”Globaalikapitalismin” arkkityyppisenä ilmentymänä ”juutalainen” on keskeisessä roolissa useimmissa teorian soveluksissa. Näkemys juutalaisten hallitsevasta ja kansallismielisyyttä tuhoavasta roolista länsimaisessa yhteiskunnassa on liki yhtä vanha kuin nationalismikin: teesi juutalaisista maailmanvaltiaina esiintyi ainakin jo vuonna 1873 eräässä Wilhelm Marrin juutalaisvastaisessa kirjoituksessa, jossa hän myös lanseerasi termin antisemitismi⁶⁵.

”Liberaali hegemonia”

*Henkinen pahoinvointi, juurettomuus, vieraantuneisuus yhteiskunnasta, yleinen tyytymättömyys ja välinpitämättömyys, moraalinen ja perinnäistapojen rappio sekä lukemattomat muut henkisen degeneraation muodot leimaavat tämän päivän länsimaista yhteiskuntaa niin Suomessa kuin kaikkialla muuallakin, minne liberalistinen ”länsimainen yhteiskuntakäsitys” on pesiytynyt.*⁶⁶

Uudessa Suunnassa esitetty polemiikki liberalismia vastaan, joka otsikoitiin ”liberalismin syöpä”, korosti yhteiskunnallisen ”rappion” olevan suoraa seurausta liberalismien opinkappaleiden noudattamisesta. Rappion ulkoisiin merkkeihin kuuluivat ”kasvava muukalaistuonti ja rikollisuus, lisääntyvä päihteiden käyttö, perhe-elämän rikkonaisuus jne.”⁶⁷

Juurettomuus ja vieraantuneisuus, sekä yhteisöjen rappetuminen kuuluvat liberalismien vastustajien kestoteemoihin. Antiliberalismi muodostaa tietynlaisen poliittisen tradition tai jatkumon. Aatesuuntauksena se ei kuitenkaan koostu mistään yhteisestä ideologisesta pohjasta vaan jaetusta viholliskuvasta ja asennoitumistavasta. Tässä mielessä se on lähinnä *anti-ismi*, ja on itse asiassa yhtä vanha kuin liberalismien aatesuunta-

62. Rami Leskinen, Tv aivopesun välineenä. *Uusi Suunta* 4/1991, 3; ks. myös Tommi Kotonen, Holokaustin kiistäminen ja kansallismielisyyden alasajo. *Tieteessä tapahtuu* 4/2015, 9–15.

63. William Pierce, Sociobiology. The Truth at Last. Teoksessa Kevin Alfred Strom (toim.) *The Best of Attack! and National Vanguard Tabloid 1970–1982*. National Vanguard Books 1984, 93–94.

64. Tapio Linna, EY ja uusi uljas maailma. *Kansallinen Suunta* 1/1992, 4, 7.

65. Alexander Bein, Der moderne Antisemitismus und seine Bedeutung für die Judenfrage. *Vierteljahrshäfte für Zeitgeschichte* 6:4 (1958), 346.

66. Tapio Linna, Liberalismin syöpä, osa I. Liberalismin vapaus-käsite. *Uusi Suunta* 3/1991, 4.

67. Tapio Linna, Liberalismin syöpä, osa I. *Uusi Suunta* 3/1991, 4

kin.⁶⁸ Stephen Holmesin mukaan antiliberalismissa ei ole kyse aatteen tai sen keskeisten kirjoitusten virheiden tai puutteiden osoittamisesta, eli kritiikistä sen tavanomaisessa merkityksessä, vaan nykyisen kriisin syiden etsimisestä. Holmesin analysoimat kirjoittajat näkevät Kansallisen radikaalipuolueen tapaavan oman aikansa yhteiskunnallisten ongelmien syyt liberalismiin virheellisissä teorioissa ja ihmiskäsityksessä.⁶⁹

1990-luvun alun lamavuosien suomalaisessa yhteiskunnallisessa keskustelussa nousi usein esille tarve moraalille ratkaisuille. Kari Saastamoinen mukaan keskustelussa painottui näkökulma jonka mukaan

”Suomi tarvitsi joko ’uutta moraalialia’ tai ainakin vanhan mutta välillä unohtuneen moraalin palauttamista mieliin”.⁷⁰ Myös Tuija Pulkkinen on 1980-luvun jälkipuolen politiikkaa arvioidessaan esittänyt yleiseen etuun vetoavan moraalisen politiikan erääksi vallitsevaksi snellmanilaisen tradition ilmentymäksi suomalaisessa politiikassa vastakohtana anglosaksiselle liberalismille.⁷¹ Tätä kansaa yhteen kokoavaa uusmoralismia heijastelevat myös havainnot kriisipuheesta: esimerkiksi *Helsingin Sanomien* pääkirjoituksissa alkoi laman syvetessä esiintyä entistä enemmän ”kansallista ”me”-puhetta”, pyrkimystä luoda ”samassa veneessä olemisen tunnetta”. Lisäksi kansaa kokoavina myytteinä nostettiin esille muun muassa ”talvisodan henki”⁷².

KRP:n liberalismikritiikki asettuu osin tähän kontekstiin. Uuden moraalin etsintä oli keskeinen vaade:

Tarvitsemme uutta moraalista normistoa, joka vastaa ympäröivän todellisuuden sille asettamia vaatimuksia.

Uusi moraalialia näyttäytyy radikalismina – sanan alkuperäisessä merkityksessä se viittaa juurille menemiseen – saaden biologisen ilmentymän:

*Kansallisuustunne, rotutietoisuus, istuu syvällä meissä jokaisessa, alkukantaisena veren äänenä, ja tarvittaessa se on sieltä nostettavissa esiin.*⁷³

Käsitys ”liberaalin hegemonian” vallitsevuudesta on kuitenkin ristiriidassa tutkijoiden snellmanilaista jatkumoa korostavien käsitysten kanssa, jotka ovat puhuneet jopa liberaalin tradition heikkoudesta suomalaisessa politiikassa.⁷⁴ Puolueen näkökulma on – tässäkin – korostuneen amerikkalainen ja amerikkalaisen liberalismiin keskeiset teemat, individualismi ja ajatus ihmisten synnynäisestä tasavertaisuudesta, ovat erityisen huomion kohteena. Analyysi ei pohjaa kotimaisesta politiikasta nostetuille huomioille joitakin erityiskysymyksiä lukuun ottamatta – puhutaan lähinnä pakolaispolitiikasta, joka sekun esitetään vain väliinää kohti laajempia päämääriä.

Liberalismi näyttäytyy amerikkalaisen keskustelun kautta eräänlaisena kattokäsitteenä kaikille vasemmistolaisille ja vapaamielisille suuntauksille, leimasananana kaikille epämieluisille aatteille. Tässä mielessä näkökulma edustaa selvää suunnanmuutosta suomalaisten kansallismielisten ääriilikkeiden puhettavassa. Verratuna varhaisempiin toimijoihin, joille keskeistä oli antikommunismi ja Kekkos-vastaisuus, radikaalipuolueella huomio oli selkeästi enemmän moraalialia- ja kulttuurikysymyksissä. Ainoastaan 1960-luvulla toiminutta Isänmaallista Yhtenäisyssseuraa, joka saarnasi ”nuorison aatteettomuudesta” ja traditioiden hylkäämisestä sekä kansallisen yhtenäisyyden puolesta, voi pitää

68. Antiliberalismista ja sen traditiosta ks. erityisesti Stephen Holmes, *The Anatomy of Antiliberalism*. Harvard University Press 1993.

69. Holmes 1993, xv–xvi.

70. Kari Saastamoinen, *Eurooppalainen liberalismi. Etiikka, talous, politiikka*. Atena 1998, 240.

71. Tuija Pulkkinen, Kansalaisyhteiskunta ja valtio. Teoksessa Risto Alapuro, Ilkka Liikanen, Kerstin Smeds & Henrik Stenius (toim.) *Kansa Liikkeessä*. Kirjayhtymä 1989, 67–68.

72. Minna Aslama & Sanna Valtonen, Laman mittakaavat. Suomen 1990-luvun talouskriisi, kansalaisten kokemukset ja tutkimuksen asemat. *Tiedotustutkimus* 4 (2001), 58, <http://www.mediaviestinta.fi/arkisto/index.php/mv/article/viewFile/218/201> (18.8.2016).

73. Tapio Linna, Taistelu elintilasta. *Uusi Suunta* 2/1992, 7.

74. Ks. erit. Henrik Stenius, Finnish Liberalism. Teoksessa Ilkka K. Lakaniemi, Anna Rotkirch & Henrik Stenius (toim.) *”Liberalism”. Seminars on historical and political keywords in Northern Europe*. Yliopistopaino 1995; vrt. myös Saastamoinen 1998. Stenius kuitenkin korostaa, että liberaaliin traditiioon kuuluva oikeusvaltioperiaate on ollut Suomessa vahva, ja Saastamoinen (1998, 12) mukaan liberaalis-demokraattinen näkemys sikäli lyönyt itsensä läpi, että kaikki ryhmät oikealta vasemmalle ilmaisevat itsään ”liberalistisesta traditiosta prietyvällä käsitteistöllä”.

osin vastaaventyypisenä ilmiönä⁷⁵. Yhtenäisyysseurankin retoriikka pohjasi kuitenkin kotimaisille esikuville ja siitä puuttui avoin antisemitismi.

Kulttuurinen aspekti näkyi erityisesti Rami Leskisen musiikkiartikkeleissa. Hän korosti muun muassa, että ”kaikissa yhteiskuntapiireissä alkujaan vastustusta herättänyt punk-liike sai alkuräjähdyksen jälkeen yhteiskunnallisen hyväksynnän, kun sen huomattiinkin olevan yksilön etua ajava, persoonallisuutta korostava individualistinen liike”⁷⁶. Hippien tai punkkien kapina ei Leskisen mukaan missään vaiheessa kyseenalaistanut ”liberaalidemokratian moraalisia arvoja”. Linna näki populaarimusiikkia käytetyn ”propagoimaan” ”monikulttuurisuuden” ja ”moniroituisuuden” puolesta, sekä ”murtamaan nuorten ihmisten rodullista, kansallista, sukupuolista ja kulttuurillista identiteettiä”. Kontrolli oli juutalaisten hallitsemalla medialla, joka edisti liberaalia agendaansa asteittain identiteettejä tuhoamalla. Nuorisomusiikin kehityksessä ei ollut Linnan mukaan kyseessä omaehtoinen kulttuurin muotoutuminen, vaan sitä ohjasi poliittinen agenda.⁷⁷

Leskinen kirjoitti nuorison ”aivopesusta” myös kansainvälisyyskasvatusta arvostellessaan. Monikulttuurisuuden puolesta esiintyvät, ”kansainvälisyystartunnan saaneet” olivat hänen tulkintansa mukaan ”syöpämäisesti edenneen” *uusvasemmistolaisen* ideologian kyllästämiä. Toisena tätä tukevan ryhmänä olivat suomenruotsalaiset, jotka tukivat pakolaispolitiikkaa oman kieliryhmänsä etujen vuoksi. Kotimaisten liberaalien aatteiden taustalla vaikuttivatkin Leskisen mukaan 1960-luvun uusvasemmistolaiset sekä suomenruotsalaiset.⁷⁸ Toisaalta Tapio Linna korosti juutalaisten merkitystä myös uusvasemmistolaisen liikkeen alullepanijoina.⁷⁹

Kohti traditionaalista kansallista kulttuuria

KRP:n lehdissä tematisoitiin useita uusia näkökulmia suhteessa suomalaiseen aiempaan äärioikeistoliikhdintään: toisiinsa kytkeytyneet teemat liberalismikritiikki, pakolaiskysymys sekä tasa-arvoajattelun vastustaminen muotoiltiin uudella, monella tapaa myös selkeämmin eksplikoitavalla tavalla. Tässä mielessä kyse on selkeästä suunnanmuutoksesta. Sama pätee myös lehtien käyttämiin lähteisiin.

Lehdissä heijastuu se muutos, jota Yhdysvalloissa edusti 1990-luvun alussa republikaanien konservatiivisimman siiven aloittama niin sanottu kulttuurisota. Kyse oli amerikkalaisen konservatiivisen oikeiston parissa kehittyneestä näkemyksestä, jonka mukaan liberaali politiikka edusti vastaavankaltaista absoluuttista vihollista kuin kommunismi. Paleo-konservatiivi Pat Buchananin julistettua vuonna 1992 ”kulttuurisodan” moraalittomia liberaaleja vastaan liberalismi ja marxismi yhdistyivät uudenlaiseksi viholliskuvaksi: vihollinen keksittiin uudelleen ”kulttuurimarxilaisuuden” kaavussa. Thomas Grumke onkin puhunut amerikkalaisen uuden oikeiston yhteydessä ”viholliskuvan uudelleen muotoilusta” käsitteellisten innovaatioiden kautta⁸⁰.

Erityisenä inspiraation lähteenä näyttäytyy niin lehdissä kuin puolueen ohjelmassakin amerikkalainen *National Alliance* ja sen itseoikeutettu johtaja William Pierce. Tätä kautta mukaan tuli myös teemoja, joiden voi sanoa kansainvälisellä tasolla edustavan pikemminkin jatkuvuutta kuin katkosta äärioikeistoajattelussa. Tässä viitataan erityisesti juutalaiskysymyksen jatkuvaan esilläpitoon. Kuten amerikkalaistutkija George Michael on todennut, ”rotu hallitsi Piercen maailmankuvaa”, ja Pierce uskoi, että ”juutalaiset ryhmänä muodostivat ei-juutalaisille valkoisille leppymättömän vihollisen ja eksistentiaalisen uhan.”⁸¹

75. Yhtenäisyysseurasta ks. Tommi Kotonen, Sissisotaa kansallisen yhtenäisyyden puolesta. Äärioikeisto Suomessa 1960- ja 1970-luvuilla. *Politiikka* 56:3 (2014), 175–190.

76. Rami Leskinen, Rockin rappiosta nationalismiin. *Kansallinen Suunta* 2/1992, 9.

77. Tapio Linna, Rock-musiikki: Taistelu sieluista. *Uusi Suunta* 5/1991 (1992), 10–12.

78. Rami Leskinen, Vasemmistoradikaalit ja suomenruotsalaiset suomalaisten kasvattajina. *Kansallinen Suunta* 2/1992, 28.

79. Tapio Linna, Kommunismin juutalaiset juuret. Osa III. Kun valtikka oli Juudalla. *Uusi Suunta* 5/1991 (1992), 21.

80. Thomas Grumke, ”Take this country back!” Die neue Rechte in den USA. Teoksessa Wolfgang Gessenharter & Thomas Pfeiffer (toim.) *Die Neue Rechte. Eine Gefahr für die Demokratie?* VS Verlag 2004, 175–186.

81. George Michael, The revolutionary model of Dr William L. Pierce. *Terrorism and Political Violence* 15:3 (2003), 64.

KRP:n julkaisuissa juutalainen löytyy jokseenkin kaikkien ”rappioilmiöiden” taustalta. *Uuden Suunnan* ”juutalaisnumerossa” korostetaan, että juutalaiset ovat ”yhä keskeisellä tavalla vaikuttamassa monissa länsimaista sivilisaatiota jättävissä rappioliikkeissä”. Kommunismin ohella näitä olivat ”taiteellinen modernismi, feminismi, pasifismi, liberalismi, rotujen tasa-arvopyrkimykset ja rotusekoituspropaganda, egalitarismin oppi tieteessä, humanitaarinen moralismi jne.”⁸² Syntipukkina juutalainen oli äärioikeistolle monikäyttöinen: orgaanisen nationalismin viholliset, juureton ja keinotteluun pohjaava globaalikapitalismi sekä perinteiset yhteisöt ja hierarkiat luokkasodallaan tuhoava kommunismi olivat molemmat tätä alkuperää⁸³.

Kyse on lopulta juutalaisvastaisuuden yhdestä klassisesta ilmentymästä, ajatuksesta että juutalaiset ovat kansoja sekoittava ryhmä, ”parasiitti”, jolta puuttuu kyky luoda sivilisaatioita ja kyky muodon antamiseen. Heidät koetaan vaaralliseksi *orgaanisen kansallisvaltion* ja nationalismin näkökulmasta, sillä he hajottavat oleelliseksi koetun kansallisen yhtenäisyyden.⁸⁴ KRP tulkitsi maailmaa tämän tulkintakehyksen puitteissa nähden kansallisen yhtenäisyyden olevan jatkuvasti uhattuna. Steffen Kailitz on jopa todennut homogeenisuuspyrkimyksen olevan kaikkia, niin oikeiston kuin vasemmistonkin piirissä toimivia ääriilikeitä yhdistävä tekijä:

*Ääriilikkeiden edustajat uskovat homogeenisen yhteisön mahdollisuuteen, jossa vallitsee hallitsijoiden ja hallittujen intressien identtisyys.*⁸⁵

Sairauden ja rappion metaforat toistuvat yhteiskunnallisen kehityksen kuvauksissa ja yhteiskunnan kehitys tulkitaan orgaanisen kehityksen kautta. Myös naisen asemaa käsiteltäessä haetaan esimerkkejä luonnon järjestyksestä, ja tätä taustaa vasten selittyä laajemminkin tasa-arvoajattelun vastustus. Ajattelu kulkee usein abso-

luuttien kautta, ja kompromissit muodostuvat parhaimmillaankin vain haittatekijöiksi. Mitään käytännöllisiä tienviittoja kohti aitoa kansallista kulttuuria kohden ei esitetä, ja sellaisen esittämisen olisi tarpeetontakin: kyse on ihmisten oman tietoisuuden kasvamisesta ja oman kansallisuutensa velvoitteiden tunnistamisesta ja sisäistämisestä. Rotutietoinen eliitti voi toimia korkeintaan esimerkin antajana.

Tulkinnat strategioista ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen tavoista ovat vielä verrattain karkeita ja jalostumattomia. Silti näkemyksiin sisältyi joitain ituja tulevasta kehityksestä kansallismieliseksi itsensä mieltävien keskuudessa – Rami Leskistä lainaten ”paradigman muutoksesta”. Korostaessaan kansallista identiteettiä ja traditioita puolue jätti vähemmälle huomiolle perinteisen poliittisen vaikuttamisen keinot, vaikka se vaaleihin pyrkikin osallistumaan.

Epäilevä suhtautumien puoluepolitiikkaan ja sille luontaisiin vaikuttamiskeinoihin kiteytti näkemyksen kulttuurisella saralla käytävästä taistelusta. Selkeämmin kulttuuriin ja traditioihin painottuva linja näkyi sittemmin Tapio Linnan lehdessä *Näköpiiri* sekä *Sarastus*-lehdessä, johon sekä Linna että Leskinen ovat kirjoittaneet. Molemmassa avoin antisemitismi ja vanhat rotuopit on jätetty jokseenkin kokonaan sivuun. Jossain määrin tämä muutos näkyi myös pääasiassa kulttuuriseen vaikuttamiseen keskittyneen Suomen Sisun perustamisen taustalla, vaikka radikaalipuolueen toimijat eivät siinä vaikuttaneetkaan. Ei liene aivan sattumaa, että Linnan *Näköpiiri*-lehteä jaettiin aikanaan Suomen Sisun toimesta⁸⁶. William Piercen oppeja vallankumouksellisesta eliitistä on sittemmin jatkettu Pohjoismaisen vastarintaliikkeen puitteissa.

Uusi viholliskuva vaati uudenlaista retoriikkaa. Laatiessaan uudelleen viholliskarttaansa äärioikeisto turvautui erityisesti amerikkalaiseen äärioikeistolaiseen retoriikkaan. Ilmaisut *poliit-*

82. Tapio Linna, Juutalaiskysymys. *Uusi Suunta* 4/1991, 5.

83. Richard Saull, Alexander Anievas, Neil Davidson & Adam Fabry, The longue durée of the far-right. An introduction. Teoksessa Richard Saull et al. (toim.) *Longue durée of the far-right. An international historical sociology*. Routledge 2015, 6.

84. Juutalaisvastaisuuden semantiikasta ks. esim. Alexander Bein, ”Der Jüdische Parasit”. Bemerkungen zur Semantik der Judenfrage. *Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte* 13: 2 (1965), 121–149 sekä Bein 1958, 340–360.

85. Steffen Kailitz, *Rechtsextremismus in der Bundesrepublik Deutschland. Auf dem Weg zur „Volksfront“?* Zukunftsforum Politik. Broschürenreihe herausgegeben von der Konrad-Adenauer-Stiftung e.V. 2005:65, 10.

86. Simo Grönroos, *Suomen Sisun 10-vuotishistoriikki*. Suomen Sisu ry 2008, 16, <http://suomensisu.fi/Sisu-historiikki.pdf> (23.8.2016).

tinen korrektius, kulttuurimarxismi ja monikulttuurisuus alkoivat hiljalleen näkyä tämän myötä keskeisinä puheenparsina, ja sellaisina ne ovat säilyneet tähän päivään asti. Kuten edellä on esitetty, varhaisissa muodoissaan teemat olivat Suomessa hahmotteilla monilta osin jo 1990-luvun alussa KRP:n teksteissä, vaikka esimerkiksi kulttuurimarxismi teki läpimurtonsa suomalaisen retoriikkaan vasta norjalaisen Anders Behring Breivikin tekojen myötä vuoden 2011 jälkeen. Nämä ilmaisut kytkeytyvät KRP:n vastustamaan kahteen keskeiseen ideologiseen tekijään, *egalitarismiin* ja *liberalismiin*, jotka nähtiin negatiivisen kehityksen taustalla. Suomalaisessa äärioikeistoretoriikassa lähestymistapaa voi pitää uutena suhteessa muuhun tuolloiseen liikehdintään. Uuden lähestymistavan tarkoituksena oli paljastaa syylliset ja menetelmät länsimaisen ”traditionaalisen yhteiskuntamuodon” alasajoon – omanlaisensa paradoksi on, että syylliseksi löydettiin jälleen se vanhin vihollinen eli juutalaiset.

Abstract: The Extreme Right in Finland at the End of the Cold War. The National Radical Party and Anglo-American influences.

At the end of the Cold War, the Finnish extreme right was at a crossroads. Its former main enemy, communism, had faded almost into oblivion, and in order to justify the existence of the movement, new enemies were desperately needed. Fortunately for them, new enemies were soon “found” to replace the old arch-enemy – refugees arriving from Somalia, leftists promoting tolerance, etc. – and on this process of enemy-building, Anglo-American influences played an important part, as did conspiracy theories of Jewish world dominance and the alleged origins of egalitarianism. This article focuses on the rhetoric of one Finnish party of the extreme right, the National Radical Party. The thematic analysis follows their argumentation against mixing of races, liberal politics and Jewish influences, and it traces the origins of several conspiracy theories they promoted in order to find support for their political goals. Certain aspects of the renewed rhetoric were new for the Finnish extremist milieu, but, when setting the new themes in the international context, it may be argued that the main elements had actually been part of extreme right discourse since the 18th century.

Keywords: extreme right, conspiracy theories, Finnish nationalism, anti-Semitism